

Trouw, 16 november 2018.

Ook 's nachts draagt de predikant een toga

Door Inge Van Mill

De kerkdienst duurt al bijna vijfhonderd uur. Drie weken geleden begon in de Haagse (buurt-en-kerkhuis) Bethelkapel een kerkdienst die moet voorkomen dat het uitgeprocedeerde Armeense gezin Tamrazyan het land wordt uitgezet. Zolang er een kerkdienst gaande is, mag de Dienst Terugkeer en Vertrek het gezin niet zomaar oppakken. Voorgangers en bezoekers uit het hele land houden de dienst gaande, de landelijke leiding van de Protestantse Kerk in Nederland steunt de actie. Het einde is niet in zicht. Van een verruiming van het kinderpardon is geen sprake, liet staatssecretaris Harbers weten, en een motie die daartoe opriep werd deze week verworpen. Trouw was een nacht lang in de Bethelkapel.

23:30

De jongste twee telgen van de familie Tamrazyan stappen de kantine naast de kapel in. De 15-jarige Seyran oogt moe. Hij wil naar boven, een grote shopper gevuld met tienerboeken sleept 'ie met zich mee. "We gaan meestal voor het slapengaan nog even bij de dienst zitten", vertelt zijn zus Warduhi (19). "We proberen een beetje een ritme te houden, maar deze week was er bijvoorbeeld 's nachts een keer een jeugdgroep hier, dan willen we daar ook bij zijn."

Even later staat ook hun zus in de kantine. Hayarpi (21) scrollt door de foto's op haar telefoon en wijst predikanten aan die na hun bijdrage aan de dienst de kaars doorgeven aan de volgende voorganger. "Kijk, deze kwam uit Linschoten. Hier, deze uit Rijnsburg."

00:00

Als Hayarpi weer de kerk binnenstapt, staan haar ouders net op om naar boven te gaan. Hayarpi's moeder vertelt dat ze nog net zo hoopvol is als op het moment dat het kerk-asiel startte. "Het is niet te verwoorden hoe speciaal het voelt als zo veel mensen je helpen."

Het gezin wisselt tijd in de kapel af met verblijf boven in het gebouw, naar buiten gaan kan niet. Ook als ze boven zijn, horen ze wat er in de kerk wordt gezongen. "Als we een toptien van meest gezongen nummers zouden maken, dan stond het Taizé-lied 'Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur' op nummer één", glimlacht Hayarpi. "Als ik boven ben en ik hoor 'em, dan zing ik ook mee", zegt haar moeder.

Geestelijk verzorger Marianne van der Broek houdt de komende twee uur haar bijdrage voor zes bezoekers in de kapel. Zowel passages uit de Bijbel als uit een speech van mensenrechtenadvocaat Amal Clooney komen voorbij. Een laptop verzorgt muzikale begeleiding.

01:10

"Dag Hayarpi, slaap lekker, tot morgen", zegt Margiet Quarles (63) terwijl ze de waterkoker onder de kraan houdt. Zij is deze nacht coördinator. Samen met Theo Hetteema is ze vanaf het begin van de kerkdienst betrokken bij de organisatie. Hetteema (53) is voorzitter van de algemene kerkeraad van de Haagse Protestantse Kerk. "Toen we begonnen wisten we dat het een kerkdienst van de lange adem zou worden, dat we hier weken, zo niet maanden kunnen zitten", vertelt hij bij een kop koffie. "We maken ons geen illusies. Het kan eindigen met busjes voor de deur van de Dienst Terugkeer en Vertrek, het kan eindigen omdat we de kerkdienst niet meer kunnen voorzetten. Maar dat was geen reden om het niet te doen. Als een

gezin aanklopt en vraagt: 'Kunnen jullie ons helpen met een kerkdienst?', dan houd je geen handtekeningactie." Na die hulpvraag kreeg het Haagse kerkbestuur inzage in het asiëldossier van het gezin, liet zich bijpraten, verzamelde moed en ging tot actie over.

01:50

"Martin!" roept Margriet Quarles in haar telefoon. "Je zit al op de fiets?" Ze heeft met predikant Martin Koster afgesproken hem te bellen, zodat hij zich niet verslaapt voor zijn bijdrage aan de kerkdienst. Hij staat van twee tot vijf op het rooster. "Heb je een toga bij je?", vraagt Hettema aan Koster als die even later arriveert. "Ook al preek je maar voor twee, je staat hier als predikant in een kerkdienst", legt hij uit. Dat het een christelijke eredienst is, betekent dat imams, rabbi's en andere geestelijken niet mogen voorgaan. Ze zijn wel van harte welkom als kerkbezoeker.

02:30

"Ma'am, what is this about?" In de kantine schiet een van de kerkgangers Quarles aan. Er zijn soms mensen die de voortdurende kerkdienst bezoeken, zonder precies te weten wat er aan de hand is. Hettema: "Vierentwintig uur per dag een kerkdienst binnen kunnen stappen, dat is toch prachtig. Normaal heb je een gemeenschap en die onderneemt een activiteit, nu ontstaat er een gemeenschap door iedereen die deelneemt. Dat is uniek." Achter de kerkdeur klinkt een psalm.

03:50

Er staat een echtpaar in de kantine, allebei een flinke bos wit haar. Irma van de Waard (62) werd wakker en, ja, dan moet je gaan, vindt zij. "We hadden gehoord dat het einde van de nacht het moeilijkst is te vullen", zegt haar man. "En wij hebben geen probleem met opstaan."

Als ze de kapel inlopen, worden ze door zes kerkgangers en Koster begroet: "Welkom, goedenacht!" Er wordt gepraat en gezongen. Een bezoeker is op haar knieën gaan zitten. Rond half vijf wordt er staand in een cirkel het heilig avondmaal gevierd.

05:00

De bijdrage van Koster zit erop, hij neemt zijn lege wijnfles mee. Ondertussen worden de opgebrande waxinelichtjes opgeruimd door twee kerkgangers. De tientallen glaasjes staan voor een groot doek van een madonna met baby, afgebeeld als twee vluchtelingen. Het is een geschenk voor de duur van het kerk-asiel van de Raad van Kerken.

De volgende predikant, de doopsgezinde Jannie Nijwening, begint haar bijdrage met een ochtendgebed van Dietrich Bonhoeffer. "Daar is een Taizé-lied van gemaakt", merkt een kerkganger met een Duits accent op. En weer wordt er een meditatief gebed uit deze oecumenische kloostertraditie ingezet.

Gott, laß meine Gedanken
sich sammeln zu dir.

Bei dir ist das Licht,
du vergißt mich nicht.

Bei dir ist die Hilfe,
bei dir ist die Geduld.

Ich verstehe deine Wege nicht,
aber du weißt den Weg für mich.

07:10

Geestelijk verzorger Irene Visser (50) leest psalmen voor aan een kerkbezoeker. In de stiltes die ze laat vallen klinkt het gekwetter van vogels. Door de ramen is een contour van een boom zichtbaar.

08:00

De bel gaat. Er staat een kleine delegatie uit Naaldwijk voor de deur. Een dominee, een organist en een gemeentelid. De kerkdienst gaat door.